

Kanonikus mű szeminárium II.

A mechanika esztétikája és az esztétika mechanikája

A kurzus során olyan jelentős elméleti szövegeket vizsgálunk meg, amelyek a mechanika és az eszközhasználat trópusait esztétikai közegben is alkalmazzák. A címben jelzett fogalmi szimmetria korántsem jelenti a birtokviszony kommutatív voltát: a technikai szerkezetek esztétikai vonzerejét és a modern esztétika mechanikus struktúráját szét kell egymástól választanunk. Egyfelől annak kellene utána járni, hogy milyen logika mentén használhatóak a gép- és szerszám-metaforák az olyan esztétikai minőségek jellemzésére, mint a kellem, a báj vagy a tánc és a mozgás gyönyöre; másfelől azt kellene megvizsgálni, hogy a nemi szerepek szerint polarizálható tagok társítása miként vezethet (a modernitáson túli pozícióból) a művészetfilozófia mechanikus látványához.

A számonkérés módja: 2 db kisesszé, illetve zárthelyi dolgozat (2013. április 24.)

Tematika:

- I. (febr. 13.) Bevezetés: a mechanikus metaforák szerepe a modern esztétikai gondolkodásban
- II. (febr. 20.) – III. (febr. 27.) Derrida és a barkácsolás
- IV. (márc. 6.) – V. (márc. 13.) Diderot „paradox” felvetése: a szenvtelen előadás mint tökéletes utánzás
- VI. (márc. 20.) – VII. (márc. 27.) A tánc és a gondolkodás mechanikája Kleistnél
- VIII. (ápr. 3.) Az óra elmarad: konzultációs hét
- IX. (ápr. 10.) Schiller a csökkent értékű esztétikai kategóriákról
- X. (ápr. 17.) – XI. (ápr. 24.) A metafora diadala: technicista világkép; zárthelyi dolgozat
- XII. (máj. 1.) Az óra elmarad: A munka ünnepe

Kötelező olvasmányok:

1. Derrida, Jacques: *A struktúra, a jel és a játék az embertudományok diskurzusában*. Gyimesi Tímea fordítása, Helikon 1994/1-2. pp. 21–34.
2. Diderot, Denis: *Színészparadoxon*. Görög Livia fordítása. In: Uő: *Színészparadoxon / A drámaköltészetéről*. Bp.: Magyar Helikon, 1966. pp. 5–98.
3. Kleist, Heinrich von: *A marionettszínházról*. Forgách András fordítása. In: Uő: *Esszék, anekdoták, költemények*. Pécs: Jelenkor, 1996. (Heinrich von Kleist Összegyűjtött Művei II) 186–192.
4. Schiller, Friedrich: *A kellemről és a méltóságról*. Papp Zoltán fordítása. In: Uő: *Művészet- és történelemfilozófiai írások*. Bp.: Atlantisz, 2005. (Mesteriskola) pp. 71–127.
5. Benjamin, Walter: *A műalkotás a technikai sokszorosíthatóság korszakában*. Barlay László fordítása. In: Uő: *Kommentár és prófécia*. Bp.: Gondolat, 1969. pp. 301–334.

Ajánlott olvasmányok:

1. Heidegger, Martin: *A művészet eredete és a gondolkodás rendeltetése*. Szijj Ferenc fordítása. Athenaeum 1991. I/1. pp. 67–78.
2. Kant, Immanuel: *Megfigyelések és a szép és a fenséges érzéséről*. Czeglédi András fordítása. In: Uő: *Prekritikai írások*. Bp.: Osiris / Gond-Cura, 2003. (Immanuel Kant Művei) pp. 285–336.
3. Kleist, Heinrich von: *A gondolatok fokozatos kialakulásáról beszéd közben*. In: Uő: *Esszék, anekdoták, költemények*. Pécs: Jelenkor, 1996. (Heinrich von Kleist Összegyűjtött Művei II) pp. 167–171.
4. Kleist, Heinrich von: *A megfontolásról*. Forgách András fordítása. In: Uő: *Esszék, anekdoták, költemények*. Pécs: Jelenkor, 1996. (Heinrich von Kleist Összegyűjtött Művei II) p. 184.
5. Man, Paul de: *Esztétikai formalizálás: Kleist Über das Marionettentheaterje*. Beck András fordítása. Enigma 1997/1-2. pp. 80–98.
6. Man, Paul de: *Kant és Schiller*. Katona Gábor fordítása. In: Uő: *Esztétikai ideológia*. Bp.: Janus / Osiris, 2000. (Orbis Universitatis) pp. 131–174.